

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

عنوان:

سبک زندگی طلبگی در کسب معنویت، علم و اخلاق

استاد راهنما:

زینب یوسفی

پژوهشگران:

طاهره بهادری عظیم آبادی، محدثه حسن زاده، اسما ذاکری، سپیده کریمی، زهرا دادی زهان^۱

پاییز ۱۳۹۶

^۱ در حال تحصیل سطح ۲

فهرست

صفحه	عنوان
1	مقدمه
2	1- نقش علم و عمل در رشد دینی طلبه
2	1-2- دانستن مقدمه عمل
5	1-3- عمل بر مدار علم
6	1-3-1- تاثیر عمل به دانسته ها
6	1-3-1- روشن شدن مجهولات
8	1-2-3- ادای تکلیف و غافل نماندن
10	1-4- عاقبت عمل نکردن به دانسته ها
13	2- آثار معنویت در انسان و زندگی طلبگی
14	3- نتایج وجود معنویت در زندگی طلبگی
14	3-1- کاهش بحران های روحی
15	3-2- آرامش روانی
15	3-3- پرورش فضایل اخلاقی
15	3-4- زمینه ساز عدالت اجتماعی
15	3-5- خوش بینی به نظام هستی
16	4- راه های حفظ و افزایش معنویت
16	4-1- نماز
17	4-2- ایمان و بندگی
17	4-3- جهاد و ایثار

- 5_4- خدا شناسی و حب اهل بیت علیهم السلام 18
- 1_5- باید عاشق دانسته ها باشید 19
- 2_5- با نشر دانش به کمالات معنوی دست می یابید 19
- 3_5- دانش راهی برای رسیدن به درجات عالی است 19
- 4_5- دوری از گناه، شرط مهم موفقیت در تحصیل 20
- نتیجه گیری 21
- منابع و مآخذ 22

مفهوم سبک زندگی یکی از مفاهیم متاخری است که هم در جامعه شناسی و هم در روانشناسی مبنا دارد. سبک زندگی در جامعه شناسی یک مفهوم اعمی دارد که شامل باورها-ارزش ها- هنجارها- و الگوهای رفتاری است.

ولی در روانشناسی معطوف به الگوهای رفتاری ملموس بویژه در حوزه مصرف است. حال اگر بخواهیم سبک زندگی طلبگی را تعریف کنیم بویژه بارویکرد روانشناختی سبک زندگی طلبگی یعنی اینکه یک طلبه از صبح تا غروب زندگی اش را چگونه می گذارند.

به مجموعه ای از این الگوهای رفتاری که طلبه از صبح تا غروب شب انجام می دهد سبک زندگی طلبگی می گوئیم. هر قشری از افراد جامعه سبک زندگی مجزایی دارد طلبه ها مهم قهرا سبک زندگی مجزایی دارند. طلبه به عنوان طالب علوم دینی و کسی که هدفش ترویج دین است سبک زندگی اش الگوست و دیگران از او یاد می گیرند یعنی هر آنچه آموزه های دینی گفته است در سطح عالی عمل می کند چون طلبه ای که می خواهد الگو باشد باید دین را از سرچشمه اخذ کند به عبارت دیگر سبک زندگی طلبه باید شبیه سبک زندگی پیامبر باشد تا مردم از شیوه زندگی یک طلبه الگوپذیری صحیح داشته باشند.

لذا محققین بر آن شدند تا چگونه الگو شدن سبک زندگی سبک زندگی طلبگی را در مسائلی نظیر چگونگی کسب علم-تقویت معنویت و چگونگی عمل به آموزه های اخلاقی را با روش توصیفی مورد بررسی قرار دهند. تا بیان کنند یک طلبه در هر کدام از محوریت های ذکر شده در زندگی خود چگونه عمل می کند؟! تا با روشن شدن این مسائل عموم مخاطبان الگوپذیری کند و راه درست را در پیش گیرند.

که قران و روایات و نهج البلاغه توصیه نموده می باشد و دشمن باید بداند که تا روح اسلام، معنویت اسلام، تا تعبد به اسلام و عقیده به اسلام در جامعه هست، هیچ عاملی نمی تواند ملت و جامعه ایران را از صراط مستقیم انقلاب اسلامی منحرف نماید.

5-4_ خداشناسی و حب اهل بیت (علیهم السلام)

شناخت خود و خدای خویش و اتصال قلبی و پیوند معنوی با خدا پشتوانه ایمان ما و گوهر ارزنده ایست که هویت انسانی و اسلامی ما را تشکیل می دهد. باید با اطاعت خدا و پیروی از کلام و طریق اهل بیت (علیهم السلام) سعادت مندی را طلب کنیم نه دنیایی شدن و مرگ بی حاصل را، که در غیر این صورت خسران عظیم اخروی گریبان گیرمان خواهد شد. حضرت علی (علیه السلام) می فرمایند: بزرگترین افسوس ها افسوس روز قیامت است؛ پس باید کاری کنیم که جزو دلوپسان روز قیامت نباشیم. (مختاری، 1371، ص 12)

علم آموزی صحیح باید به عنوان یک اصل ضروری در زندگی بیان شود زیرا بدون تحصیل علم و توجه به آن برای رسیدن به مقصود و راه حقیقی زندگی دچار مشکل خواهیم شد و چه بسا راه ناصواب را به عنوان راه درست و حقیقی زندگی انتخاب کرده و بعد از آن از بین رفتن مایه ی اصلی زندگی یعنی عمر و جوان به این مطلب برسیم که در آن وقت چاره ای جز افسوس نخواهیم داشت اما چند نکته درباره علم آموزی:

1-5_ باید عاشق دانستن باشید

برای دست یافتن به نیروهای روحی و معنوی از راه دانش، میل و اراده قوی در تحصیل دانش، ضرورت دارد؛ تا نفس شما آمادگی پذیرفتن مسائل علمی و اعتقادی را داشته باشد.

داشتن میل و اراده، از لوازم ضروری برای پویندگان راه دانش است. برای دانستن، باید عاشق یادگیری باشید و با تصمیم و اراده محکم به سوی آن حرکت کنید. خداوند در حدیث قدسی، به حضرت داوود وحی فرمود: «یاد گیرنده، به میل و اراده نیاز دارد.» (مجلسی، 1365، ج 2، ص 32).

2-5- با نشر دانش، به کمالات معنوی دست می یابید

فضیلت علمی که قلب را حیات می بخشد، نه تنها از جهت تحولاتی است که در نفس عالم ایجاد می شود، بلکه آموختن علم به دیگران و ایجاد تحول در جامعه نیز دارای فضیلت است؛ زیرا لازمه دانش، نشر آن و آموختن به دیگران است. آنان که تعلیم می گیرند، وظیفه دارند علم خود را به دیگران نیز بیاموزند. با این روش، اگر چه علم اندک باشد، در میان هزاران نفر رواج می یابد.

3-5- دانش، راهی برای رسیدن به درجات عالی است

فرا گرفتن دانش، نه تنها از نظر علمی، بلکه از لحاظ روحی و معنوی نیز انسان را به مراتب عالی کمال می رساند. خداوند در قرآن کریم، دانش را از راه های ارتقا به درجات عالی و رسیدن به مراتب بالای معنوی معرفی می کند: «خدا درجات آن کسانی از شما را که ایمان آورده و آنان را که دارای دانش شده اند، بالا می برد.» (مجادله/11)

تحولی که علم در نفس ایجاد می کند، او را به سوی درجات کمال سوق می دهد و رسیدن به درجات عالی، دانشمندان را از افراد ناآگاه ممتاز می سازد.

4-5- دوری از گناه، شرط مهم موفقیت در تحصیل

یکی از آثار و نتایج تصفیه روح، ترک گناه است که از شرایط مهم در موفقیت تحصیلی نیز به شمار می رود. انسانی که مرتکب کارهای حرام می شود، قلبش سیاه می گردد و دیگر قابلیت روشن شدن به نور علم - نه دانستن چند اصطلاح خشک - را ندارد.

شهید ثانی می نویسد: «روزی از ضعف حافظه خویش نزد بزرگی گله می کردم . او به من گفت: برای تقویت حافظه خود ، از سبک کردن بار گناه و معصیت مدد گیر؛ چرا که علم ، رشحه ای از تفضل پروردگار است و فضل الهی در اختیار گناه کار قرار نمی گیرد.» (مختاری ، 1371 ، ص. 99)

حضرت موسی (علیه السلام) از حضرت خضر (علیه السلام) پرسید : «چه کرده ای که من مأمور شده ام از تو تعلم کنم و به چه چیز به این مرتبه رسیدی؟» فرمود : «به ترک معصیت!» (همان ، ص 102).

و در آخر باید گفت علم و عمل زمانی برای انسان نافع و سودآور است که هدفی جز رضای خود و اعتلای دین اسلام نداشته باشیم در غیر این صورت ما جز حاملان آن علم ها چیز دیگری نخواهیم بود و اجر و ثواب آن در همی دنیا خلاصه می شود اگه به دنبال ماندگاری و تاثیرگذاری هستیم نباید هدفی جز رضای خداوند و امتثال امر الهی داشته باشیم.

نتیجه گیری:

سبک زندگی راه و رسم زندگی دنیایی انسان است که آخرت او را نیز تحت تاثیر میگذارد، طلبه هم یکی از قشرهای موجود در جامعه است که روش زندگی خود را با توجه به سبک زندگی انبیا و اولیا برگزیده است و آن ها را الگو خود قرار داده اند چرا که خودشان هم الگوی زندگی دیگران هستند لذا علم و معنویت و اخلاق را جزو مبانی سبک زندگی خود به حساب می آورد و در معنوی تر کردن فضای زندگی خود کوشاست و علم را می آموزد تا به عنوان راهنمای وی در زندگی باشد و با به کار بستن صحیح و به جای آن باعث تحصین اذهان مختلف می شود هر چند که هدف او رضای خداوند و رسیدن به قرب الی الله است.

فهرست منابع و مآخذ

- 1- قرآن کریم.
- 2- ابن بابویه، محمد بن علی، التوحید، قم، جامعه مدرسین، چاپ اول، 1398 ق.
- 3- ابن فهد حلی، احمد بن محمد، عدۀ الداعی و نجاح الساعی، دار الکتب الإسلامی، چاپ اول، 1407 ق.
- 4- تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، غررالحکم و درر الکلم، قم، دار الکتب الإسلامی، چاپ دوم، 1410 ق.
- 5- دیلمی، حسن بن محمد، أعلام الدین فی صفات المؤمنین، قم، مؤسسۀ آل البيت (علیهم السلام)، چاپ اول، 1408 ق.
- 6- ساعی، سید مهدی، به سوی محبوب، قم، دفتر حضرت آیت الله بهجت، 1386.
- 7- سید رضی، محمد بن حسین، نهج البلاغۀ، محقق: صبحی صالح، قم، هجرت، چاپ اول، 1414 ق.
- 8- شبّر، سید عبدالله، اخلاق، قم، هجرت، چاپ چهارم، 1378.
- 9- طباطبائی، سید محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ پنجم، 1417 ق.
- 10- علیزاده، مهدی، اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)، قم، دفتر نشر معارف، چاپ اول، 1389.
- 11- کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران، دار الکتب الإسلامیۀ، چاپ چهارم، 1407 ق.
- 12- مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، مؤسسۀ الوفاء، لبنان، 1404 ق.
- 13- مفید، محمد بن محمد، الفصول المختارۀ، قم، کنگره شیخ مفید، چاپ اول، 1413 ق.
- 14- مختاری، رضا، سیمای فرزندگان، قم، 1371.
- 15- پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، تابستان 1392.
- 16- نشریه گلبرگ شماره 123. (سایت راسخون)
- 17- سایت بصیرت، مقاله قربان امینی، سال 1394.